

Heerlen

Voorstel

gemeenteraad

Vergadering:
gemeenteraad Heerlen

Heerlen, 9 mei 2023

Vergaderdatum:

Onderwerp

Begroting 2024 Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4

Registratienummer:
BWV-23002463

Inleiding/aanleiding

Voor u ligt de ontwerpbegroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling Reinigingsdiensten Rd4. Het algemeen bestuur Rd4 heeft in de vergadering van 6 april ingestemd met de ontwerpbegroting. Op grond van artikel 24 van de gemeenschappelijke regeling wordt aan de raden verzocht de zienswijze op de ontwerpbegroting kenbaar te maken aan het dagelijks bestuur van Rd4. De ontvangen zienswijzen kunnen leiden tot aanpassing van de begroting welke aan het algemeen bestuur van de Rd4 zal worden voorgelegd op 13 juli.

Agendapunt:

Deze begroting is in nauwe samenwerking met de deelnemende gemeenten opgesteld. De oorspronkelijke geprognostiseerde begroting is na bestuurlijke en ambtelijke verzoeken naar beneden bijgesteld met € 1.200.000 en zet in op het besparen van kosten door het verlagen van de temperatuur in de gebouwen en efficiencyverbeteringen bij de inzet van mens en materiaal. Ook is kritisch gekeken naar de GFT afzet en is rekening gehouden met een droge zomer.

Kader

De begroting laat een forse stijging zien in omzet en kosten van 16.6% ten opzichte van de begroting 2023. In de begroting is uitgegaan van het huidige niveau van dienstverlening. Rd4 blijft uitgaan van investeringen in dienstverlening op de inzameling van grondstoffen en de organisatie in de overtuiging dat dit zal leiden tot een circulaire en duurzame inzameling van grondstoffen en afval. Uiteindelijk zal dit leiden tot lagere kosten in de toekomst.

Sinds de oprichting van Rd4 in 1998 is een kostenstijging in deze mate niet voorgekomen. Het betreft voornamelijk exogene factoren buiten de invloedssfeer van Rd4 en de gemeenten. Gezien deze kostenstijgingen komt er voor 2023 een begrotingswijziging in augustus. De verwachting is een stijging van € 3 miljoen ten opzichte van de vastgestelde begroting 2023. Een vergelijking tussen de huidige begroting 2023 en de ontwerp begroting 2024 geeft per definitie een sterk vertekend beeld van de kostenontwikkelingen waar Rd4 als logistiek bedrijf mee te maken heeft.

De forse prijsstijgingen zijn wellicht deels terug te voeren op de nasleep van de coronapandemie. Echter een groot deel is te wijten aan de oorlog in de Oekraïne en de boycot van Rusland. Zo is de NEA-index, een graadmeter voor kostenontwikkelingen van logistieke bedrijven voor 2023 bepaald op 14.5%. Verder is in het voorjaar van 2023 de CAO opengebroken en aangepast en komt er een nieuw contract inzake restafval en GFT waarbij de verwachting is dat de afzetprijzen voor GFT zullen verdubbelen. Ook loopt het

energiecontract voor gas en stroom af en de prijzen zullen naar verwachting verdrievoudigen. In onderstaande tabel zijn de grootste stijgingen opgenomen.

Grootste stijgingen in kosten

Kostensoort	Stijging	Oorzaak
Bedrijfs, productie en energiekosten	2.6 mln.	Stijgingen van 20% zijn in 2023 al zichtbaar. Het huidige 'goedkope' energiecontract loopt af. Dieselprijzen blijven hoog.
Personeel	2.5 mln.	- CAO stijging 2023 van 7.5% - Verwachte stijging van 5% in 2024
Verwerkingskosten	1.3 mln.	Nieuwe aanbesteding restafval en GFT. Marktverkenning geeft verwachte kostenverdubbeling aan voor de afzet en verwerking van GFT.

Beleid

Het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) is het richtinggevende beleid in Nederland voor transitie naar een circulaire economie. De ambitie is om uiterlijk in 2025 te komen tot een gescheiden inzameling van huishoudelijke afvalstromen van 75%. De Rd4-gemeenten geven samen met Rd4 vorm aan deze transitie en in januari is door uw raad het nieuwe grondstoffenplan 2022-2026 vastgesteld (doelstelling 80% afvalscheiding in 2026).

De Rd4 gemeenten hebben in 2021 een gedragen en gezamenlijke visie op de toekomst uitgezet voor Rd4 en vastgelegd in het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026. Dit plan beschrijft de strategische doelen op het gebied van kostenefficiëntie, duurzaamheid, regionale samenwerking, sociale werkgelegenheid en grondstoffenbeleid. Het plan is de routekaart voor de komende jaren om een zichtbare bijdrage te leveren aan een circulaire economie met oneindig gebruik van grondstoffen (Landelijke doelstelling: Nederland circulair in 2050). Rd4 heeft de ambitie om het regionale grondstoffenbedrijf en een belangrijke partner in de regionale circulaire economie te worden.

De ontwerpbegroting 2024 is opgesteld aan de hand van het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026 en het gemeentelijke grondstoffenplan 2022-2026. In de begroting zijn de benodigde activiteiten en middelen vertaald. In 2023 wordt fase 3 van de overslaglocatie gerealiseerd om bij de start van 2024 klaar te zijn om grondstoffen en restafval te kunnen ontvangen en maakt het mogelijk voor Rd4 om een interessantere partner te zijn voor verwerkers.

In 2022 is gestart met de uitvoering van het Grondstoffenplan 2022-2026. Speerpunten voor 2024 zijn verdergaande communicatie (interactieve App) en motivatieprojecten om afvalscheiding verder te stimuleren en deel te nemen aan de circulaire economie, invoering (eerst een proef) van de vernieuwde BEST- tas waardoor meer grondstoffen aan huis worden ingezameld. Ook zullen gedragscampagnes gestart worden om dumpingen bij ondergrondse afvalcontainers tegen te gaan en zullen mogelijke investeringen gedekt worden uit de resultaten van het beter scheiden van afval. Deze acties hebben geen financiële impact op de begroting 2024 van Rd4. Inzet zal gedaan worden vanuit uren van medewerkers die al in de begroting zijn verwerkt.

Kostenontwikkeling

In onderstaande tabel is de kostenontwikkeling vanaf 2022 weergegeven.

Kostenontwikkeling gemeente Heerlen (x € 1, -)

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Mutatie 2023>2024	Stijging %
Basispakket ¹⁾	7.742.733	8.597.198	10.267.249	1.670.051	+ 19,4%
Pluspakket ²⁾	2.238.384	2.384.600	2.539.300	154.700	+ 6,5%
Totaal	9.981.117	10.981.798	12.806.549	1.827.751	+ 16,6%

1) De wettelijke inzameling bij onze inwoners van het huishoudelijk afval en grondstoffen;

2) Dienstverlening in de openbare ruimte zoals gladheidsbestrijding en straatreiniging.

Bovenstaande stijging van de begroting van 2023 naar 2024 zal leiden tot een verhoging van de kosten per aansluiting in Heerlen van € 41,22 per jaar. In totaal stijgt de begroting van Rd4 met een bedrag van € 1.83 miljoen ten opzichte van de begroting 2023.

Kernthema:

Riool, afval en milieubeheer

Bevoegdheid

Raad

Voorstel

1.1. Bij wijze van zienswijze in te stemmen met de ontwerpbegroting 2024 van de Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten Rd4.

Argumenten

1.1.1. *De begroting 2024 geeft een goed overzicht van de plannen van Rd4 en sluit aan bij de transitie naar een circulaire economie.*

De begroting is duidelijk opgesteld. Zowel financieel als beleidsmatig wordt de Begroting goed onderbouwd. Er is rekening gehouden met de vastgestelde strategische en beleidsmatige doelstellingen.

1.2.1 *In de begroting is uitgegaan van het huidige niveau van dienstverlening en extra service op de inzameling van grondstoffen.*

Rd4 blijft uitgaan van investeringen in dienstverlening op de inzameling van grondstoffen en de organisatie in de overtuiging dat dit zal leiden tot een circulaire en duurzame inzameling van grondstoffen en afval welke uiteindelijk gaat leiden tot lagere kosten in de toekomst.

1.3.1 De begroting voldoet aan de eisen van de provincie.

De ontwerpbegroting sluit met een saldo dat in evenwicht is en € 0, - bedraagt. De ontwerpbegroting is structureel in evenwicht en voldoet op dit punt aan de provinciale voorwaarden van financieel toezicht.

1.4.1 De begroting laat een reële inschatting zien van de kostenstijgingen voor 2024

Rd4 is een arbeidsintensief bedrijf. Ongeveer de helft van de begroting bestaat uit salariskosten. Deze zijn in het voorjaar van 2023 met 7.5% gestegen en de verwachting is dat voor 2024 een verhoging komt van 5%. Het minimumloon is ook verhoogd. De marktprijzen voor energie liggen op dit moment 5 keer hoger dan het aflopende energiecontract. Uitgegaan is van een stijging met een factor 3 met de verwachting dat de prijzen dalen (zijn nu al dalende). Het huidige contract voor de afzet van restafval en GFT loopt af per 31 december 2023. In 2014 waren de marktprijzen voor rest en GFT zeer gunstig. De kostenstijging van de verwerking zijn op basis van een marktverkenning uitgevoerd in het kader van de aanbesteding en geven een reëel beeld van de huidige markt.

1.5.1 De begroting is in nauwe samenwerking met de deelnemende gemeenten opgesteld.

De oorspronkelijke geprognostiseerde begroting is na intensief overleg naar beneden bijgesteld met € 1.200.000 en zet in op het besparen van kosten door het verlagen van de temperatuur in de gebouwen en efficiencyverbeteringen bij de inzet van mens en materiaal. Ook is kritisch gekeken naar de GFT afzet en is rekening gehouden met een droge zomer. Het risico voor overschrijding van de begroting is ingeschat op 25%. Een nog lagere begroting geeft een veel groter risico van overschrijding.

1.6.1 Gezien de actuele kostenstijgingen komt er, afhankelijk van de halfjaarcijfers, naar verwachting voor 2023 een begrotingswijziging.

De verwachting is dat de begroting 2023 moet worden bijgesteld met € 3 mln. Een vergelijking tussen de huidige begroting 2023 en de ontwerpbegroting 2024 geeft een sterk vertekend beeld van de kostenontwikkelingen waar Rd4 als logistiek bedrijf mee te maken heeft.

Tegenargumenten en risico's

1.1.1. PMD-dossier.

Op dit moment loopt een langdurige geschil met Veolia over de eindafrekeningen van PMD (kwaliteit en hoeveelheden) over voorgaande jaren. Veolia heeft hoger beroep ingesteld na een positieve uitspraak in het voordeel van de Limburgse gemeenten. Risico bestaat dat de gemeenten een deel van de betaalde voorschotten niet terug ontvangen. Einde 2023 wordt uitspraak verwacht.

1.2.1. Risico overschrijding begroting.

Het risico van overschrijding van de begroting is ingeschat op 25%. In de huidige crisis is het zeer lastig om voorspellingen te doen op de langere termijn.

1.3.1. Met deze begroting stijgt de afvalheffing per aansluiting met € 41,22 per jaar.

In het coalitieakkoord is afgesproken om de afvalheffing betaalbaar te houden. Deze stijging is voor veel inwoners die buiten de kwijtscheldingsnormen vallen een lastenverzwaring naast alle andere stijgingen in de kosten voor levensonderhoud.

Kosten en dekking

De totale kosten Rd4 stijgen in 2023 met € 1.827.751, -. Deze verhoging wordt meegenomen in de begroting 2024 gemeente Heerlen.

Communicatie

Nadat de gemeenteraad zijn zienswijze heeft gegeven en een besluit heeft genomen zal deze schriftelijk bij het Dagelijks Bestuur van Rd4 kenbaar gemaakt worden.

Evaluatie

Rd4 legt over deze begroting verantwoording af aan het eind van het begrotingsjaar middels een jaarrekening.

Planning, procedure en uitvoering

Het raadsvoorstel wordt besproken in de commissie Ruimtelijke Ontwikkeling en Leefomgeving op 14 juni 2023. Op 28 juni 2023 kan de raad haar zienswijze kenbaar maken aan het Dagelijks Bestuur van Rd4. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 13 juli 2023 zal het Algemeen Bestuur van Rd4 de beschikbare reacties meenemen in de afwegingen bij de vaststelling van de begroting 2024 conform artikel 35 van de gemeenschappelijke regeling.

Bijlagen

1. Toelichting begroting door Rd4
2. Begroting 2024 GR Rd4, geconsolideerd
3. Begroting 2024 en meerjarenbegroting 2025-2027 GR Rd4 enkelvoudig

Burgemeester en wethouders van Heerlen,

de wnd. secretaris,
drs. D. Huurdeman

De burgemeester,
drs. R. Wever

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. registratienummer BWV-23002463;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever